УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ 75 років Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly: 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVI. Ч. 90. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 15-го ТРАВНЯ 1969 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MAY 15, 1969 No. 90. VOL. LXXVI.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Середа, 14 травня 1969

В АМЕРИЦІ

ПРИЗНАЧЕНІ ДО ЗАЛОГИ „АПОЛЛО-10" три американські астронавти відбувають тепер кінцеві пробні космічні „лети", готуючись до восьмиденного лету до Місяця і в його орбіті. Має початися цей лет в неділю 18 червня ц. р. Лет „Аполло-10" буде найбільш скомплікований з усіх дотеперішніх і його завданням має бути підготова для висадження двох астронавтів із трьохчленної залоги „Аполло-11" на Місяць в липні 1969 року. В склад залоги космічного корабля „Аполло-10" входять астронавти полк. Томас П. Стеффорд, комодоре Джан В. Янг і комодоре А. Сернан. В середу 13 травня вони мали перейти останню медичну перевірку.

ПРОВІДНИК СЕНАТСЬКОЇ БІЛЬШОСТИ сенатор Майк Менсфілд з Монтани виступив у Сенаті з вимогою, щоб З'єднані Стейти Америки започаткували разом із Совєтським Союзом мораторію в справі застосування стратегічної зброї, зокрема в оборонній ракетній системі. Щодо цього Менсфілд запропонував негайне започаткування розмов між ЗСА й СССР про контролю зброєнь. Пропозицію Менсфілда підтримав республіканський сенатор Джан Шерман з Кентакі, який ставиться опозиційно до оборонної ракетної системи Сейфгард, що її обстоює уряд президента Ніксона.

ГУБЕРНАТОР РОКЕФЕЛЛЕР разом із своїми дорадниками відбув у другому дні своїх відвідин в Мехіко зустріч із представниками мехіканської Ради Закордонної Торгівлі в справі покращання торговельних взаємин між Мехіко і ЗСА. З Мехіко Рокефеллер виїхав до Ґватемалі.

В МІСТЕЧКУ ДЖЕКСОН В СТЕЙТІ МІССІСІПІ, в якому білі мали досі перевагу у виборах до міських та інших урядів, на посадника обрано провідника негритянського руху за цивільні права Чарльза Еверса. Протягом останніх двадцяти років посадником у цьому місті був білий Р. Дж. Аллен.

В ПАРАҐВАЇ почалася широка кампанія в справі політичних в'язнів, які перебувають в тюрмах вже по десять або й більше років без суду. Організатори цієї кампанії, в якій беруть участь студентські, політичні і церковні діячі, вимагають негайного звільнення політичних в'язнів, або ж переведення судових процесів над ними. Обраховують, що тепер перебуває в параґвайських тюрмах від 50 до 100 політичних в'язнів.

УРЯД КУБИНСЬКОГО ДИКТАТОРА ФІДЕЛЯ КАСТРА започаткував широку пропаґандивну кампанію за збільшення членства кубинської комуністичної партії. Згідно з опублікованими у Східній Европі даними, кубинська компартія нараховувала з початком цього року 70 000 членів у країні із понад 8 мільйонами населення. Ця кількість є найнижчою з усіх країн з комуністичними режимами. Протягом останніх чотирьох років вона залишається незміненою. Режим Кастра хоче здобути між робітниками десять тисяч членів для збільшення партійних рядів.

У СВІТІ

ІЗ ЗАХІДНЬОЇ НІМЕЧЧИНИ ПОЧАЛИ відпливати чужі валюти, які масово наплили туди внаслідку спекуляції на звишку німецької марки. Як тільки зрікся французький президент де Голль, поширились вперті поголоски, що французький франк буде здевальвований, зате буде підвищена офіційна вартість німецької марки, яка тепер становить 3.97 марки за 1 доляра. Внаслідку до Західньої Німеччини приплило 4 до 5 більйонів долярів в долярах і різних інших валютах. Коли ж німецький уряд ствердив, що ревалюації марки не буде, в одному дні 12 травня відплило з Західньої Німеччини до швайцарських, голляндських і інших банків 600 мільйонів дол. Спекулянти втратили багато грошей.

В ЛЮКСЕМБУРҐУ ВІДБУЛАСЯ в минулий понеділок нарада міністрів закордонних справ шістьох держав Европейської Економічної Спільноти, себто Франції, Західньої Німеччини, Італії, Бельгії, Голляндії і Люксембурґу про можливості приступлення Британії до тієї великої західньо - европейської економічної організації та пов'язані з такою можливістю проблеми. Всі міністри прийшли до переконання, що з уваги на вибори нового президента Франції, які відбудуться 1 червня цього року, та парляментарні вибори в Західній Німеччині, які відбудуться у вересні, наради в цій справі треба відкласти до осени.

В ІНДІЇ БУЛИ ДОТЕПЕР дві комуністичні партії: одна „ленінська" й друга „троцькістів". Тепер йдуть там заходи створити комуністичну партію, зорієнтовану на Комуністичний Китай і її „вождя" Мао Тсе-тунґа. В індійському парляменті зголошено внески не так на заборону спеціяльно комуністичних партій, як заборону взагалі всіх організацій, які хочуть насильно змінити існуючий устрій. Однак усіх комуністів в Індії мінімально: найвище 20.000 на 500,000.000 мешканців.

12 ТРАВНЯ МИНУВ один рік, як зійшлась вперше Паризька конференція про В'єтнам. Вона відбувається в „Мажестік-готелі" недалеко Тріюмфального Луку. Впродовж того року ніби-то мирових переговорів, які насправді обмежувались до виголошування декларацій, продовжувалась у Південному В'єтнамі війна, в якій, у тому році, згинуло 11.700 американців, 13.340 південних в'єтнамців і 150.000 комуністів.

БРИТІЙСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ГАРОЛД ВІЛЬСОН ПОГОДИВСЯ припинити покищо свої старання за переведення зголошеного в палаті громад законопроєкту про обмеження права робітників виходити на страйк. Робітничі спілки були принципово проти того проєкту. Вільсон заявив, що він чекатиме до 5 червня ц. р., коли-то відбудеться конґрес робітничих спілок, на якому він боронитиме свій проєкт.

У ЗАХІДНЬОМУ БЕРЛІНІ УРОЧИСТО ВІДЗНАЧУВАНО в минулий понеділок 20-тиріччя так званого летунського коридору, яким західні альянти, головно американці, проламали комуністичну бльокаду Західнього Берліну. Спеціяльно відзначено смерть 39-ох британських і 31 американського летунів та трьох німецьких цивільних осіб, які згинули в ході летів у тому „коридорі". На те свято спеціяльно прилетів до Західнього Берліну емеритований американський генерал Франк Ф. Говлі, колишній головний командант тієї акції, що примусила Москву до відкликання бойкоту Західнього Берліну.

През. Ніксон пропонує покликування до війська з допомогою льосування

Вашингтон. — В окремому зверненні до Конґресу президент Ніксон запропонував реформу дотеперішньої системи покликування до війська в тому напрямку, щоб покликувані до війська молоді громадяни ЗСА були вибирані жеребом — з допомогою льосування. Згідно з пропозицією през. Ніксона найперше будуть покликувані 19-літні, а не так як досі, що були рекрутовані найстарші із вікової групи від 19 до 26 років. Буде змінений також реченець, в якому молодий громадянин мав би бути покликаний до військової служби. Досі громадянин міг бути покликаний до війська протягом семи років. Тепер, його повинні покликати в періоді до 12 місяців, починаючи від 19 років до 20-ого року, з дня народження. Ті, що одержують відкладення обов'язку військової служби з огляду на студії, мали б бути покликувані в періоді до 12 місяців після градуації або виходу з коледжу. Головною ціллю в цій останній реформі мало б бути зменшення періоду непевности для молодої людини із семи років до одного. Пропонована тепер през. Ніксоном реформа рекрутації запляновано, згідно із заявою представника Білого Дому, як перший крок до скасування примусового покликування до війська і заступлення його добровільним зголошуванням. Водночас із цим през. Ніксон висловив своє переконання, що в майбутньому принцип обов'язкової військової служби в мирний час буде елемінований. Провідні сенатори й конґресмени, між ними також і сен. Едвард Кеннеді і голова палатної комісії військової служби Л. Мендел Ріверс, прийняли прихильно пропозицію през. Ніксона. В політичних колах сподіваються, що прихильніше поставиться до цієї пропозиції Сенат, як Палата Репрезентантів.

Велан і Ґанджемі змагатимуться за вибір на посадника Джерзі Сити

Джерзі Сити. — У вівторок, 13-го травня, в цьому надгудсонському місті, що є головним осідком Українського Народного Союзу та в-ва „Свобода" і нараховує 271,000 мешканців, відбулися вибори на посадника міста, в яких за цей пост змагалося шість кандидатів, між ними теперішній посадник Томас Велан та попередній посадник Томас Ґанджемі. Жаден із кандидатів не здобув більшости бодай одного голосу понад 50 відсотків усіх відданих голосів і тому 17-го червня відбудуться кінцеві вибори, в яких за пост посадника міста змагатимуться вже тільки два кандидати, які в теперішніх виборах одержали найбільшу кількість голосів: Томас Велан, який одержав 45.8% голосів, та Томас Ґанджемі, на якого голосували 22.6%. Інші кандидати одержали малі відсотки голосів.

Сенатор Тайдінґс вимагає резиґнації судді Найвищого Суду Фортаса

Вашингтон. — Сенатор Джозеф Д. Тайдінґс, який в літі минулого року відіграв головну ролю в заходах за затвердження Ейба Фортаса на становище голови Найвищого Суду ЗСА, виступив 13 травня ц.р. з вимогою, щоб Фортас негайно зрезиґнував із свого посту, щоб таким чином відновити знову довір'я усього громадянства до федерального судівництва. В політичних колах сподіваються, що в цій ситуації Фортас подасть свою резиґнацію вже найближчими днями. Сам Фортас досі не склав ніякої заяви ні виправдання в справі поставлених йому закидів, зокрема щодо одержування ним $20.000 від засудженого індустріяліста Луїса Волфсона. В справі Фортаса виступив в окремій редакційній статті також щоденник „Ню Йорк Таймс", заявляючи, що кампанія проти Ейба Фортаса не завжди була доречною, але ж вимагаючи водночас, щоб Фортас опублікував докладне вияснення в справі своїх грошових контактів з Волфсоном, бо мовчанка Фортаса шкодить і загальній справі і йому самому, як судді Найвищого Суду. Інші американські коментатори, як наприклад Джеймс Рестон у цьому ж „Ню Йорк Тайм"-і вважають, що справа Фортаса, який використовував своє високе статновище для особистої користи, і її наслідки є одним із виявів все глибшої кризи довір'я в американськім суспільстві.

ПЕРЕД ВЕЛИКИМИ ЮВІЛЕЙНИМИ СВЯТКУВАННЯМИ УНС В РАЙОНІ ТВЕРДОГО ВУГІЛЛЯ

До ювілейних святкувань з нагоди 75-річчя Українського Народного Союзу, крім прем'єри опери Антона Рудницького до лібретта Леоніда Полтави „Анна Ярославна" в Карнеґі Гол в Ню Йорку 24-го травня і в Тавн Гол у Філядельфії 25-го травня, долучаться великі врочистості „там, де УНСоюз народився" — в Шамокіні та районі твердого вугілля в Пенсильвенії 31-го травня і 1-го червня. В програмі тих урочистостей, що включатимуть церковні відправи та відкриття пам'ятника українським піонерам в Шамокіні 31-го равня і всенародний фестиваль в сусідньому Лейвуд Парку 1-го червня, виступить, між іншими, славний Лігайвельський Хор, що складається майже виключно з народжених в Америці нащадків основоположників УНСоюзу та виконує українські пісні. На фото: Лігайвельський Хор під час одного із багатьох своїх виступів.

Ладж прибув для нарад з Президентом про Паризьку конференцію

Вашингтон. — Президент Ніксон викликав із Парижу Генрі Кебота Ладжа, голову американської делеґації на Паризькій конференції, для нарад про дальшу тактику Америки в справі війни-миру у В'єтнамі. Два дні тому у Вашингтоні перебував головний командант американських збройних сил у В'єтнамі, ген. Крейтон Абрамс, який негайно після конференції у Білому Домі відлетів назад до Південного В'єтнаму і прибув до Сайґону за кілька годин перед прилетом туди державного секретаря Вілляма Роджерса. Всі ці наради преса пов'язує з заповідженою на середу 14 травня ц. р. 10-ту годину вечером промову президента Ніксона через радіо-телевізію про В'єтнам. Це мала бути перша промова до народу президента Ніксона і перший його прилюдний виступ, присвячений виключно справі В'єтнаму та шансів закінчення тамошньої війни. За пресовими коментарями — президент Ніксон рішився виголосити промову до народу в цій справі головно з двох причин: 1) внаслідку посиленого натиску на нього збоку сенатських „голубів", в тому числі також кількох видатних республіканських сенаторів, щоб він, Президент, відкликав бодай частину американських збройних сил з В'єтнаму без уваги на становище комуністів і 2) зголошеного в минулому тижні комуністами на Паризькій конференції так званого мирового проєкту у 10-ох точках, який вніс деякі нові елементи в однорічну і дотепер безплідну Паризьку конференцію. Пресовий речник Президента Роналд Зіґлер, на запит, чи він виключає якийсь драматичний зворот у ситуації, відповів: „Ні, я цього не сказав би".

Ізраїль відкинув американський плян

Єрусалим. — Член ізраїльського уряду Менагем Беґін виявив, що Ізраїль відкинув суґестію Америки, щоб перевести замирення на Близькому Сході без підписання з арабськими державами формального мирового договору. Американський уряд покликався при цьому на прецедент з подібним замиренням між Японією і Совєтським Союзом безпосередньо після другої світової війни, коли вони проголосили були відповідні односторонні декларації. Лиш в 1956 році Совєти і Японія підписали формальний акт, яким закінчено воєнний стан між тими двома державами. Ізраїльський уряд заявив, що він воліє наслідувати Америку, яка в 1951 році підписала з Японією мировий договір. Арабські держави відмовляються переводити безпосередні переговори з Ізраїлем за спільним столом і те їх становище підтримують Совєти. Проте совєтський амбасадор в Об'єднаних Націях бере участь в нарадах американського, британського і французького амбасадорів над можливостями замирення між Ізраїлем і арабами. Про ті наради існують суперечні газетні вістки: за одними — амбасадори „чотирьох великих" погодилися вже щодо найважливіших пунктів, — за іншими — вони не вийшли поза обміркування принципів.

Совєти хотіли мати Василя Біляка на керівному пості на Словаччині

Москва. — Наступник Александра Дубчека на становиці першого секретаря комуністичної партії Чехо-Словаччини, д-р Густав Гусак, також спротивився совєтській вимозі, щоб на голову компартії на Словаччині поставити Василя Біляка, яскравого русофіла, що виявив був себе, як прихильник совєтської інвазії до Чехо-Словаччини. Щоб не допустити Біляка на те становище, Гусак вирікся неприйнятливого для Москви свого кандидата, Віктора Павленду, після чого Прага й Москва погодились на компромісову кандидатуру Стефана Садовского. Він прийшов на місце Гусака, який, користуючись підтримкою Москви, зайняв місце зненавидженого Москвою Александра Дубчека. Проте між новим чесько - словацьким проводом і кремлінськими володарями все ще нема повної гармонії. Вказує на це заява голови чесько-словацької делеґації „для сприяння чесько - словацько- совєтської приязни", Юзеф Ленарт, яка прибула до Москви на нові наради з Леонідом Брежнєвим та іншими совєтськими проводирями. Ото ж Ленарт заявив, що він певний, що чесько-словацька компартія „переборе існуючі труднощі" і що прийде до „повної нормалізації відносин". Таким чином прилюдно стверджено, що в ЧССР існують все ще „труднощі", джерелом яких є совєтська окупація. Командант совєтських військ, що окупують Чехо-Словаччину, генерал А. М. Майоров, оприлюднив в „Совєтській Росії" статтю, в якій ствердив, що „совєтські війська бережуть передові позиції соціялістичної спільноти проти вилазок Америки й німецьких імперіялістів".

„Ми живемо як у великій тюрмі" — пишуть з України

Честер, Па. — Журнал-двомісячник „Післанець Правди", орган Українського Місійно - Біблійного Товариства, Українського Об'єднання Євангельсько - Баптистських Церков у ЗСА, в числі з квітня 1969 р. надрукував вістку „Лист з Москви і наша відповідь". Журнал інформує, що до редакції „Післанця Правди" надійшов із Москви лист, писаний по-російському та з українським зросійщеним перекладом при тому, підписаний лише 6-ми баптистами з України, але висланий із „головної управи ВСХЕБ — „Всесоюзного совєта Євангельських Християн Баптистов". Лист „переконує" редакцію „Післанця Правди" в ЗСА, що в СССР, зокрема в Україні, панує свобода релігії, цитується із Св. Письма слова „Нехай кожна людина кориться вищій владі", себто ЦК КПСС, „бо нема влади, яка не від Бога". В листі навіть означення Бог написане з малої літери. Редакція „Післанця Правди" відкидає того листа, вимагає припинити переслідування і російщення українців - євангелистів в Україні та наводить уривок з листа із УССР, переданого за кордон, в якому згадано про той, сфабрикований у Москві лист: „І про цього листа носяться в нас тільки невиразні чутки... про нього довідалися з самого ж „Післанця Правди", якого одержали з... від брата... ото й усе. Про все рішають у Москві, і то не самі баптисти, а що їм скаже влада... бо ми живемо як у великій тюрмі... у нас є тільки одна свобода: виїхати „добровольно" на „цілинні" землі в Казахстані або на Сибір..."

Владика Іов і Владика Андрій посвятили наріжний камінь під пам'ятник Тарасові Шевченкові

Буенос Айрес. — Гарного соняшного дня 27 квітня ц. р. кілька тисяч українців, у тому й арґентинців та польська делеґація, взяли участь у посвяченні наріжного каменя-плити під пам'ятник Т. Шевченковій в цій столиці Републіки Арґентини. Урочистість розпочав промовою, спершу по-еспанському, а потім по-українськи голова Комітету будови Пам'ятника д-р Василь Іваницький, президент Української Центральної Репрезентації в Арґентині, член Екзекутиви СКВУ. Повідомивши, що вже надійшло багато проєкт'в пам'ятника і закликавши українців Арґентини, всіх як один, внести свою лепту в будову пам'ятника, д-р Василь Іваницький сказав про Тараса Шевченка: „З ім'ям Поета на устах виростали сотки тисяч гарячих українських патріотів на протязі цього довгого століття! Надхненні вогненним словом Т. Шевченка жертвували своє життя за волю України найкращі сини нашого народу в рядах визвольних Армій під час і після першої світової війни, опісля як члени революційного підпілля в рядах Дивізії Галичина і УНА та УПА, або мучились і карались в московсько-большевицьких тюрмах, концлаґерах і на засланні. Також і сьогодні під впливом переконливих слів цього великого Пророка України боряться і працюють на рідних землях і на чужині сотки тисяч найкращих синів нашого народу за краще завтра нашої поневоленої Батьківщини!"

Акт посвячення наріжного каменя серед великої площі „Палермо" в місті Буенос Айресі розпочав у асисті священиків єпископ Української Автокефальної Православної Церкви на Південну Америку Владика Іов, а довершив акту посвячення каменя Екзарх для українців-католиків у Арґентині Владика Андрій. Від ділової комісії будови пам'ятника промовляв генерал бригади Вартольоме Е. Гальо. Генерал прославляв геніяльного українського поета, як борця за свободу всіх поневолених народів, та провів паралелю між змаган-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Ґрадуанти Української Середньої Школи в Дітройті відвідали УНС і „Свободу"

Джерзі Сити. — Минулої п'ятниці, 9 травня, цьогорічні випускники Української Середньої Школи Непорочного Зачаття в Дітройті — 18 дівчат і 20 хлопців — під проводом своїх опікунів о. Патрика Пащака, ЧСВВ, та асистента директора школи проф. Петра Стасіва, відвідали приміщення Головної Канцелярії Українського Народного Союзу та в-ва „Свобода", знайомлючись з устаткуванням, історією і працею цих установ. Своєрідні „краєзнавчі" прогулянки випускників цієї школи на схід Америки та відвідини українських установ належать уже до традиції школи. Цього року вони відвідали столицю країни, Вашингтон, побуваючи біля пам'ятника Тарасові Шевченкові. В п'ятницю і суботу знайомились з Ню Йорком, а неділю провели на Союзівці. Оглянувши — під проводом ред. Зенона Снилика приміщення редакції, адміністрації, друкарні й експедиції „Свободи" та познайомившись з її працівниками, юних відвідувачів прийняв у своїй канцелярії головний предсідник Йосип Лисогір, який, разом із заступником головного предсідника Володимиром Соханом та головним секретарем д-р Ярослав Падохом, знайомив відвідувачів коротко з історією УНСоюзу, багатьома ділянками його праці і досягнень та плянами на майбутнє.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

УКРАЇНЦІ ПАРИЖУ ВШАНОВУЮТЬ ПАМ'ЯТЬ СИМОНА ПЕТЛЮРИ

Париж. — З ініціятиви управи бібліотеки ім. Симона Петлюри, у неділю 25 травня, о 3-ій г. дня, має відбутись вшанування пам'яті Головного Отамана Армії УН-Республіки, на його могилі на кладовищі Монпарнас. Будуть покладені вінки й відслужена Панахида за спокій душі сл. п. Симона Петлюри, саме в день його трагічної смерти від куль Шварцбарта.

ВЕЧІР ПАМ'ЯТІ ЄВГЕНА МАЛАНЮКА В АНГЛІЇ

Лондон. — Польський літературний тижневик „Вядомосьці", що виходить в Лондоні, подав у числі з 2 лютого ц. р. таку новинку: „14 грудня 1968 року відбулося в Товаристві Польських Техніків у Лондоні зібрання, присвячене пам'яті визначного українського поета й письменника Євгена Маланюка, який помер 16 лютого в Америці. На зібранні, що було влаштоване старанням Польсько-Українського Т-ва, відчитано спогади, присвячені Покійному, а також його твори українською і польською мовами".

СРІБНА МЕДАЛЯ ДЛЯ Т. ВИРСТИ, МАЛЯРА У ФРАНЦІЇ

Париж. — Маляр-модерніст Темістокль Вирста, який малює, відповідно до найновіших манер абстрактно-нефіґуративного мистецтва, одержав почесну грамоту і срібну медалю від Товариства Письменства й Науки. Він також дістав титул „офісьє" між дуже заслуженими для французької культури, про що повідомив тижневик „Українське Слово" з 4 травня.

„ТЕЛЕҐРАМ" ПРО ПРЕМ'ЄРА ТРУДО І УКРАЇНСЬКУ ПРОБЛЕМУ

Торонто. — Щоденник „Телеґрам" з 3-го травня публікував вістку про розмову свого кореспондента з головою Ліґи Визволення України д-ром Р. Малащуком. Він сказав, що окремий відпоручник прем'єра Канади повідомив про небажання прем'єра Трудо взяти участь у відзначуваннях 20-ліття ЛВУ, бо „політика Канади йде в напрямі покращання взаємин з СССР". Тому прем'єр Трудо не погодився, щоб його ім'я пов'язувалось із протисовєтською організацією.

ДОПОВІДЬ ПРОФ. П. КОВАЛЕВА ПРО СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ

Ню Йорк. — Мовознавча Комісія НТШ влаштовує в суботу, 17 травня ц. р. в год. 5-ій вечером, в залі НТШ, 302 Вест 13 вулиця в Ню Йорку — чергову Наукову Конференцію. В програмі Конференції директор Мовознавчої Комісії проф. д-р П. Ковалів виголосить доповідь на тему „Деякі спірні питання з української синтакси словосполучень". Доповідь є призначена для членів НТШ і ширшого громадянства.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢.

Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Рішають сила і значення

Додаткові вибори в Америці посадників різних міст, конґресменів і інших виборчих членів федеральних чи стейтових законодатних установ, місцевої адміністрації й судового апарату доказують ще раз, що американсько-українська громада могла б мати поважний вплив на ті вибори, якби виявляла на місцях активність і звертала на себе увагу американських чинників, зокрема своєю зорганізованістю. Американські політичні партії і кандидати на будь-які виборні становища рахуються з силою окремих груп суспільства і стараються здобути собі їх прихильність. Це стосується не тільки прерізних американських організацій із поважним числом членства, але й національних та расових груп.

Український Народний Союз, його Головну Канцелярію і редакцію „Свободи" відвідали в останніх тижнях кілька кандидатів на видатні виборні становища, цікавлячись цими установами і зі свого боку виявляючи обізнаність з українськими справами. Подібні відвідини відбулися в різних містах до українських Народних Домів і таких українських установ, які відомі американським колам. Кожні американські вибори є доброю нагодою активізувати себе і водночас популяризувати українські справи, але є вони також барометром сили й значення всієї нашої національної громади та її місцевих клітин.

В Америці, як і в цілому світі, рахуються тільки з тими, які зорганізовані, активні і творчі — скрізь рахуються тільки з тими, які зорганізовані та виявляють ініціятиву. Для прикладу можна б назвати греків, що мають поважні впливи завдяки своїй підприємливості та ініціятивності, з поміччю яких різні американсько-грецькі громадяни дійшли до екзекутивних становищ у приватному промислі та адміністрації. І це було одною з причин, чому Ричард Ніксон обрав собі на віце-президента Спіро Еґню, губернатора Мериленду, сина грецького іміґранта Анагностопульоса. Не треба легковажно спрощувати проблему, мовляв, „кандидати пригадують собі нас тільки під час виборів". Добре, що пригадують, і треба, щоб не забували й після виборів. І вони не забудуть, якщо ми справді будемо розпоряджати тією силою, яку дають зорганізованість, єдність і праця.

Непевні висліди

В кінці квітня у Москві закінчилась 23-тя особлива сесія Ради Економічної Взаємодопомоги, РЕВ, зорганізованої для „економічної співпраці" з країнами-сателітами: Болгарією, Східньою Німеччиною, Угорщиною, Монголією, Польщею, Румунією і Чехо-Словаччиною. Представники названих сателітних країн взяли участь в однотижневій сесії РЕВ. У ній не взяли участи такі комуністичні країни, як Югославія та Альбанія в Европі і червоний Китай з його сателітами в Азії. РЕВ була задумана ще за Сталіна, як імперський центр для економічного визиску захоплених совєтською Росією під час другої світової війни европейських країн, з проєкцією й далі у світ — включно з Китаєм. Ще за Сталіна Югославія збунтувалась проти московських „указів", як господарювати, куди дівати прибутки, скільки платити данини Москві тощо. Потім те саме сталось із Альбанією. За Сталіна, а особливо за Хрущова — Румунія гостро виступила проти економічного поневолювання та вимог Москви відмовитись від своїх власних плянів розбудови індустрії, розвитку судноплавства на Дунаї тощо. Також лунали голоси з Польщі й ЧССР про те, що московська Рада Економічної Взаємодопомоги не сприяє розвиткові їх економіки, а грабує їх: підвищує ціни на совєтські товари і знижує ціни на польську та чехословацьку експортовану продукцію.

На сесії РЕВ виявилось, що країни-сателіти неохоче йдуть на невигідну їм економічну „співпрацю" з СССР. Навіть „Правда" з 28 квітня визнала, що всі партнери РЕВ підкреслювали, що „єдність соціялістичних країн треба кріпити на основі суверенних, вільних і рівноправних держав". „Сесія висловилась за розвиток взаємновигідних зв'язків" — і наголосила на бажанні торгувати з Заходом.

Для Москви ця сесія Ради Економічної Взаємодопомоги не дала таких наслідків, яких сподівався ЦК КПСС, виразник московського імперіялізму.

НЕВЕСЕЛИЙ ЮВІЛЕЙ

(З приводу 50-их роковин Комінтерну)

Комуністичний Інтернаціонал — Комінтерн — проголошено в Москві на з'їзді комуністичних делеґатів з різних країн 4 березня 1919 року. Більшість тих „делеґатів" були на з'їзді випадково, як еміґранти в Росії, і не мали від своїх партій уповноваження рішати справу заснування Комінтерну. Особливо противився цьому делеґат німецької компартії Гуго Еберляйн, бо його партія не була згідна з пляном московських большевиків творити Комінтерн. Але 4 березня 1919 р. Комінтерн проголошено одноголосно.

Цікавий факт: в цьому „першому конґресі Комінтерну" був делеґат швайцарської компартії Карг Моор. Тільки недавно історики довели документально, що Моор був ще перед першою світовою війною довголітнім аґентом німецької розвідки, і він виконував цю функцію також на установчому з'їзді Комінтерну.

На цьому з'їзді напрям Комінтернові дали російські комуністи: Лев Троцький написав „Маніфест Комінтерну", В. Ленін — теоретичну розправу „Тези про буржуазну демократію і пролетарську диктатуру", а Н. Бухарін — „Директиви міжнародного комуністичного конґресу".

Учасники з'їзду, особливо Ленін, висловлювали надію на близьку перемогу большевизму в Европі та в цілому світі. Відкриваючи з'їзд, Ленін проголосив: „Радянська система перемогла не тільки у відсталій Росії, але й в найбільш розвиненій країні Европи — в Німеччині, а також у найстаршій капіталістичній країні — Англії" (Сочинения, т. 24, 1936 р.).

У затверджених з'їздом „Тезах" Леніна написано, що „пролетарська демократія" притягає до участи в керуванні державою масові організації трудящих і „починає негайно підготовляти повне скасування всякої держави" (том 24). В промові, закриваючи конґрес Комінтерну 6 березня 1919 р., Ленін заявив: „Перемога пролетарської революції в усьому світі забезпечена. Грядe створення міжнародної радянської республіки".

Москва мала досить грошей і людей, щоб опанувати комуністичні партії всього світу. Щоб забезпечити свою контролю над міжнародним комуністичним рухом, Ленін написав 21 умову для партій Комінтерну. Ці умови затверджено на 2-му конґресі Комінтерну 1920 р. в Москві. 12-та умова вимагала, щоб кожна компартія була зорганізована „найбільш централістичним способом". 14-та умова диктувала компартіям „давати віддану допомогу кожній радянській республіці" (єдиною совєтською республікою була тоді Росія). Згідно з 15-ою умовою, програму кожної компартії мав затверджувати конґрес Комінтерну або його Виконавчий Комітет.

Першим головою Комінтерну був Г. Зінов'єв, „права рука" Леніна, та й дальші провідники Комінтерну були члени російської большевицької партії, і вони завели там „залізну дисципліну, рівну військовій дисципліні", — як писав Ленін у 12-ій умові правил, обов'язкових для партій Комінтерну.

Таким чином Комінтерн став знаряддям політики Москви. Компартії різних країн вели шпигунську роботу в своїх державах на користь Москви, влаштовували саботажі і повстання, щоб захопити владу. Вони проголошували, що їхня батьківщина — це Російська комуністична держава.

Комінтерн намагався зруйнувати соціялістичні партії в різних країнах і проголосив соціял-демократію за „головного ворога". Для опанування трейд-юніонів у вільних країнах Москва створила свій Професійний Інтернаціонал (Профінтерн) і руйнувала робітничі організації через своїх аґентів, що витрачали величезні суми грошей на пропаґанду і агітацію проти „жовтих профспілок".

Комінтерн був зліквідований в 1943 році. Цього вимагали інтереси російського уряду, що був у союзі з західніми державами в війні проти Німеччини. Сталін мусів задовольнити прохання президента Рузвелта, який хотів, щоб Комінтерн припинив свою пропаґанду в Америці та в інших країнах.

Само собою, ліквідація Комінтерну не спинила впливу Москви на комуністичні партії в цілому світі: для того діяли спеціяльні відділи в совєтських посольствах і консулятах, що були в зв'язку з тими партіями.

Можна було б сподіватися, що Москва і комуністи на всій землі урочисто відзначать ювілей 50-ліття Комінтерну. Але не так воно сталось. Компартія Совєтського Союзу влаштувала 25 і 26 березня 1969 р. тільки „наукову сесію, присвячену 50-літтю створення Комінтерну". В Москві на цій „науковій сесії" промовляли члени ЦК компартії Суслов і Пономарьов та диктатор Східньої Німеччини Ульбрихт.

Компартії всього світу були запрошені на цю ювілейну сесію, але тільки меншість тих партій вислала своїх делеґатів. Не було на „науковій сесії" навіть делеґатів деяких партій, що належать до „соціялістичної спілки" (Польща, Чехо-Словаччина, Румунія). Не було делеґатів червоного Китаю, Югославії, Куби, Північної Кореї, Монголії. Президент Північного В'єтнаму Го Чі Мінь, якому Москва постачає зброю, прислав телеграму, що не може приїхати, бо веде війну в своїй країні. З великих компартій тільки італійська та французька прислали своїх делеґатів.

Тож довелося випускати на трибуну представників таких дрібних компартій, як бельгійська, люксембурзька, арґентинська і ін. На „наукову сесію" в Москву не прислали своїх делеґатів компартії шведська, англійська, голляндська, данська. Ці партії протестували проти аґресії на Чехо-Словаччину, і їх неприсутність у Москві можна зрозуміти.

У багатьох компартіях згадка про Комінтерн викликає гіркі почування. Адже ж за влади Сталіна знищено тисячі комуністичних діячів, що належали до Комінтерну. Відомо, що засновники Комінтерну — Троцький, Бухарін, Зінов'єв — впали жертвами помсти Сталіна. Також і делеґат компартії України, учасник першого й дальших конґресів Комінтерну, Микола Скрипник, кінчив самогубством 1933 р., щоб не попасти на показовий процес, як „ворог народу".

В 1938 р. Сталін звелів розв'язати польську компартію, і всіх провідників цієї партії, що були в Росії як еміґранти, знищено. Теперішній диктатор Польщі Гомулка врятувався від смерти лише тому, що в той час сидів у в'язниці в Польщі. Всі комуністи Югославії, що пробували перед другою світовою війною в СССР, були винищені. Уцілів тільки Тіто, що жив тоді у Франції. Тисячі німецьких комуністів, що повтікали від режиму Гітлера на „батьківщину всіх трудящих" — в СССР, також були знищені машиною терору, як „аґенти німецького фашизму". Загинув у Москві і Г. Еберляйн, учасник першого конґресу Комінтерну. В Москві замучено Белу Куна, що в 1919 р. був диктатором в угорській комуністичній республіці.

Однак, ці криваві чистки не похитнули багатьох комуністів у їх вірності Сталінові. Вони вірно служили йому й тоді, коли Сталін був союзником Гітлера (1939-1941 р.). Згаданий Ульбрихт і французькі комуністи вели пропаґанду проти Англії, що не хотіла йти на мирові переговори з німецьким „фюрером", який захопив у 1940 р. половину Европи.

В доповідях на „науковій сесії" тільки одним словом згадано про „культ особи Сталіна". Промовці закликали комуністів усього світу об'єднатися: навколо Москви.

Організатори „наукової сесії" доручили промовцям малих партій затаврувати китайських комуністів, які не хочуть коритися Москві. Делеґат Люксембурґу Урбані казав, що „кліка Мао відступила від марксизму-ленінізму" і попала „в болото націоналізму та шовінізму". („Правда", 27 березня 1969). Делеґат арґентинських комуністів говорив „з гнівом" про конфлікти на китайсько-російськім кордоні і докоряв китайцям за „великодержавний шовінізм".

Не забули промовці на „науковій сесії" згадати про Чехо-Словаччину, хоч не називали імени цієї країни. Делеґат Сирії Баґдаш казав що „угодівці" роблять ревізію марксизму-ленінізму і, замість диктатури пролетаріяту, підсувають щось подібне до буржуазної демократії.

Всі промовці кликали до миру і згоди між народами, але в тій самій „Правді" була надрукована стаття з загрозами „китайським провокаторам".

„Наукова сесія" на честь Комінтерну не віщує успіху для світового з'їзду компартій, що має відбутися в Москві на початку червня 1969

(Закінчення на стор. 4-ій)

СЛОВО ЗА НАУКОВЦЯМИ

У газеті „Беларус" ч. 143 з ц. р., органі Білорусько-Американського Об'єднання, був надрукований відкритий лист від „Смолоскипу" з підписом О. Зінкевича, як головного секретаря Українського Олімпійського Руху, з вияснениям, що спортовку з СССР Ларису Петрик „Смолоскип" ніколи не подавав за українку і що відомий борець Олександер Медвідь сам заявляв у київській спортовій газеті „Старт" з червня 1967 р., що він „ніколи не забуде своєї рідної України, де народився і ріс". О. Зінкевич прохає подати це до відома білоруським читачам, щоб „направити моральну кривду".

Редакція газети „Беларус" поруч надрукувала замітку „У вадказ УІС „Смолоскып", в якій сказано, що це українська сторона завдала кривди білорусам, які якнайкраще відносяться до України. „Беларус" цитує з совєтської газети „Література і Мастацтво" ч. 83 з 1968 р. вістку „про видатного білоруського спортовця О. Мадзьведзя, і з газети „Маладосьць" ч. 1 з 1969 р. з Менську, де сам переможець у світовій спартакіяді О. Медвідь пише про Білорусь, як „про свою країну", де він заявляє: „я з Білоруси" і т. п.

Крім того, газета „Беларус" зазначає, що українські видання нібито хибно твердять, що „Литовський Статут" був написаний українською тогочасною мовою — білоруси вважають, що він був написаний тогочасною білоруською мовою, „яка була тоді урядовою мовою Великого Князівства Литовського". Очевидно, ці твердження — це справа науковців, як українських, так і білоруських. Газета зазначає також, що за її переконанням св. Євфросинія Полоцька — це білоруська свята, а не як сказано в „Українському Православному Слові" ч. 5 з 1968 р. — „українська монахиня... родом з України-Руси". Газета виступає проти „подібних присвоювань іншими чужого".

Газета „Беларус" закінчує статтю такою заявою: „Нашим щирим бажанням є, щоб українсько-білоруські зв'язки... були якнайкращими".

Приєднуємось до думки, що невияснені справи стосовно історичного минулого обох братніх народів мають бути вирішувані на відповідних наукових форумах. Щождо пресової „суперечки" про Ол. Медвідя-Мадзьведзя, то шкода часу на схолястику фізкультурного типу: він виступав у команді СССР і, як переможець на світовій Олімпіяді, прислужився у першу чергу для збільшення престижу Москви та ЦК КПСС

(л. п.)

Леся Лисак

ТРІШКИ СПІЗНЕНА ВЕСНА

Не насправді, а тільки, коли йдеться про відчуття. Про те, щоб Весну — з великої літери — привітати. І годиться, і приємно було б. Так що ж — чомусь щораз більше всяких справ, праці, а навіть, як дехто каже, „проблем". У висліді — щораз менше часу. (Коли б признатися одверто, то... й енергії якось трохи менше, аґі!). Ні, ні, коли як коли, але з весною не можна пригадувати собі, що ми „не молоднішаємо". Коли вітаємо весну, тоді не думаймо про наші роки, згода?

Але про цей „хронічний брак часу" таки треба згадати, бо ану ж ще хтось із дорогих читачів має той самий клопіт? Завжди легше, коли ще хтось подумає: „точнісінько, як у мене!" Бо й справді, хто вранці не поспішає до праці? Хто не п'є нашвидку вже прохололу каву, дивлячись на годинник, не полагоджує тих „найконечніших" хатніх справ? Якраз мусіло щось попсуватися у водопроводі! Де телефон того чоловіка, що вже раз його направляв? Ні, з праці буде неможливо до нього подзвонити. Треба тепер, негайно!

З десятихвилинним запізненням людина вскакує до авта. Не дуже то вскакує, бо вчора — на біду — звихнула ногу. Ще один клопіт. Отже, так-сяк сідає до авта, пробує ще глянути на зелений травник біля хати. Бо вже весна, вже все відмолоджується, яскріє, приманює свіжістю.

Хтось нетерпляче затрубів: чи ти їдеш, чи приглядаєшся? Отже, нема часу захоплюватися весною. Зрештою — десять хвилин опізнення до праці...

Ще можна було б поглянути, як виглядає весна у міському парку, коли б не зруйнували його частини для побудови ще одної автостради-експресу... Можна було б бодай глянути, чи залишили хоч ті чудові, романтичні кущі форситії, яка топиться щовесни у повені жовтого квіття. Очі з-понад керівниці звертаються убік, де росли — і ще ростуть! — розсміяні кущі, але... нагло щось починає скреготіти в моторі!

Новий клопіт! Здалека весняні форситії, зблизька — скреґіт мотора. Бодай те добре, що заїхала людина до праці!

У крамниці, звичайно, ніякої весни. Електричне світло увесь день. Щохвилини телефон, покупець, нова справа... Думати про весну? Неможливо. Там, де працюють мої милі читачі, мабуть, так само. Хібащо хтось працює біля вікна, яке якимсь чудом виходить на город, або бодай крізь яке видно якесь дерево...

У крамниці теж є вікна, але вони заслонені. В обідню пору підходжу до одного з вікон, навіть не знаю, чому. Що я можу крізь нього побачити? Вулицю Мейн?

Але, на превелике диво, бачу щось, у що трудно повірити. Хіба привиджується?

На хіднику, перед крамницею індіянка продає китички автентичного, справжнього лоташу!

Минулими роками, щоб побачити лоташ і „позичити" собі у незнайомого власника поля кілька ґалузок лоташу, треба було їхати двадцять п'ять миль за місто! А ось примандрував він сам на вулицю Мейн!

Хіба ця індіянка вичитала у „Свободі" за минулий рік, що хтось тужить за лоташем? Сумніваюся, але хто його знає? Може таки вичитала.

Прошу продавчиню Емілію, щоб пішла на вулицю й купила китичку. Бо з тією ногою, що болить, тяжко йти. Зрештою — кожний питає: „А чому ви шкутильгаєте на ногу?" Вже втомилася відповідати на те саме питання.

Емілія приносить букетик лоташу, але — невдоволена: „За таку обємикану хопту мусіла заплатити сімдесят п'ять центів. За п'ятдесят центів можна купити цілу в'язанку кризантем!" Сміюся: „Тепер усі ціни пішли вгору". — Вона не задовольняється цим жартом, тож по хвилі тихо кажу: „Ці квіти нагадують мені мою батьківщину".

Мабуть, уже краще розуміє мене, бо обережно ставить лоташ у посудину з водою. Дивлюся на нього. Тепер уже знаю: весна тут, весна там, у нашій країні...

Біля шостої вечора супроводять мене до хати все ще не полагоджені справи — і втома. Шкутильгаючи, ще вспіваю доглянути, що барвінок перед хатою вже зацвів... Синій барвінок — зовсім так, як вдома...

В кухні мати, на столі газета. Треба бодай переглянути вістки. Але мати каже: „Глянь у вікно. Вишенька зацвіла".

Бренчить телефон. Нема часу дивитися на вишеньку.

Щойно пізніше таки дивлюся на неї. Знову таке саме „чудо", як той лоташ на вулиці Мейн! Таке мале деревце, а таке стало пишне! Зовсім ніякого листя, саме біле квіття! Ніяк його не вмістиш у слова... Таке воно чудове, таке привабливе, що хочеться... ех, мабуть таки весна діє на думки!

Дивлюся на малу вишню. Внедовзі прийде з України лист. У ньому напишуть, як цього року цвітуть сади в Україні. Напишуть, бо знають, що ми хочемо про це почути, хочемо їх — у думках — побачити.

... Під вікном нашої хати Весна навішала квіття на мале деревце.

Вдома, на нашій землі теж цвітуть тепер сади...

„КРАЄЗНАВЦІ" В М. ПОЛТАВІ НЕ ЗНАЛИ ПРО КАТАКОМБИ

Після другої світової війни були заорані й засипані землею великі катакомби-печери під містом Полтавою. У тих печерах переховувались жителі ще під час нападів степовиків-половців і татаро-монголів. Під час другої світової війни там ховались люди від примусового вивозу на працю у „Великонімеччину". Полтавчани були не мало здивовані повідомленням київської „Молоді України" з 7 травня, що на Івановій горі, де тепер „площа Червона" — „екскаваторники рили котлован, і раптом, знявши шар землі, побачи величезний отвір. Вони розчистили його і увійшли у великий підземний хід." . . . Так були „вдруге відкриті" давно відомі катакомби під Полтавою.

Степан Шах.

ДЕРЖАВНА ГІМНАЗІЯ З УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ НАВЧАННЯ В ПЕРЕМИШЛІ

(Історичний нарис — у 80-ліття)

(7)

Дворічна наука в ліцеї кінчилася іспитом зрілости (матурою), який давав матуристам право на вищі студії в університетах, політехніках, господарських академіях, торговельних високих школах і т. п. Перший іспит зрілости в обох відділах ліцею в перемиській гімназії відбувся під проводом дир. Ст. Шаха у травні 1939 р., а піддалося цьому іспитові 66 абітурієнтів і всі склали його, з чого 10 з відзначенням.

З реформою гімназій й створенням ліцеїв прийшла також і зміна програми навчання, зміна підручників, при чому введено нові предмети. Як новий предмет і в гімназіях і в ліцеях уведено між іншим навчання практичних ручних робіт. Дир С. Шах розвинув цей предмет у трьох напрямах: зорганізував у шкільному будинку три робітні — столярську, слюсарсько-моделярську і переплетничу (інтроліґаторську) та визнав у Кураторії двох фахових учителів поза учителем рисунків.

В цих робітнях зорганізовано м. ін. будову каяків (човнів) для плавби по Сяні та безмоторових літаків, так званих „ширяків", якими учні української гімназії конкурували при кінці кожного шкільного року з учнями обох польських державних гімназій і жидівської приватної гімназії. В 1936 р. здобув першу нагороду своїм летом у висоту ширяк учня української гімназії Юліяна Подлуського. В 1937 р. впровадив дир. С. Шах також науку їзди автом під проводом кваліфікованого вчителя шоферства. Першими учнями, що здобули „урядовий" дозвіл на ведення авта, були Юрій Рибак (нині доктор торговельних наук в Америці) і Роман Федевич (нині інженер в Австралії). При навчанні рисунків поставив дир. Шах вимогу навчання малярства-живопису, а зокрема малювання на склі — вітражі й іконопису.

З кінцем кожного шкільного року українська гімназія влаштовувала виставки ручних робіт із дерева, заліза та скла і виставки малярства, на які запрошувано батьків, громадянство та учнів і учениць перемиських шкіл. В 1938 р. приїхала навіть окрема комісія зі Львова оглянути експонати виставки, з делеґатом Львівської Шкільної Кураторії. Фотознимки експонатів цих виставок були вміщувані в річних „Звідомленнях" гімназії. У „Звідомленні" за 1935/36 рік є таких фотознімок 7. Учителями рисунків за час від 1932 до 1939 р. були: Йосиф Вільк, відтак Олена Кульчицька і Софія Чехович, а ручних робіт Йосиф Пєнтка і Маврикій Кноблявх.

Музичне життя в Перемиській Гімназії, головне хор, стояло завжди на висоті — від дир. Гр. Цеглинського почавши. Гімназійний мішаний хор — під управою проф. Павла Волянського — не мав у Перемишлі конкурента, навіть у Т-ві „Боян". Для вжитку хору закупила дирекція гімназії — при фінансовій допомозі Кружка Родичів — у 1935 р. фортепіяно, яке поставлено на сцені шкільної концертової залі. А маючи власне фортепіяно (перед тим була лише стара, ще з часів дир. Цеглинського фісгармонія) розпочали у гімназії також і науку гри на фортепіяні. Кваліфікованою учителькою музики була Володимира Вожейко, концертова піяністка.

Рівночасно зорганізував дир. Шах інструментальну оркестру — при фінансовій допомозі Кружка Родичів, у проводі якого стояли від 1932 р. почавши такі приятелі молоді як згадані вже суддя Окружного Суду Володимир Сас Подлуський, співак-адвокат д-р Микола Рибак, о. декан Петро Войтович, учителька Марія Зубрей (заступниця голови) і проф. Стефанія Федевич (секретарка Кружка). Диригентом оркестри від 1936 р. був учитель-фахівець Л. Хиляк, кол. учень Перемиської Гімназії. Крім цього зорганізовано ще й оркестру мандоліністів, яку безплатно вів о. Манько, ЧСВВ із Засяння.

Духовною опікою огортав молодь катехит гімназії — о. проф. Петро Голинський, опікун діяльної на терені гімназії Марійської Дружини учнів і редактор релігійного змісту книжечок для молоді, що їх видавала „Перемиська Єпархіяльна Поміч", та автор „Історії Божого Об'явлення Старого й нового Завіту".

Марійська Дружина организувала рік-річно, від 1933 р. почавши, величавий концерт у честь небесного Патрона своєї гімназії — св. Йосафата, на який приходили обидва Владики — Йосафат Коциловський, ЧСВВ, і еп. помічник Григорій Лакота, крилошани, члени Консисторії, оо. Василіяни під проводом свого ігумена о. Йосифа Чепіля, батьки учнів, запрошені громадяни і учениці Українського Дівочого Інституту під проводом своїх учителів. В 1934 р. був на такому концерті папський делеґат — о. Іван Гудечек, генеральний консультор Чину оо. Редемптористів у Римі. Він склав, опісля звідомлення із цього свята Папі Римському Пієві XI. (Опис цього свята і спомин, чому 1933 р. замінено патрона гімназії св. Кирила Олександрійського особою св. Йосафата Кунцевича, подав дир. С. Шах у своєму спомині „Пам'яті перемиського Йосафата Коциловського", Мюнхен, 1956, вид. „Християнського Голосу", а про ікону св. Йосафата, намальовану на це свято вчителькою Оленою Кульчицькою — див. книжку Ст. Шаха „Святий Йосафат — дороговказ", — „у 100-річчя канонізації", Мюнхен, 1968, вид. „Християнського Голосу", накладом Апост. Екзархії у Німеччині, де є фотознімка цієї ікони з Перемиської Гімназії). А в „Звідомленні" гімназії за рік 1935/36 є опис „Йосафатового Свята" з листопада 1935 р., під час якого виведено інсценізацію п. н. „Поворот св. Йосафата", пера й укладу учня VIII кляси Теодосія Крупи і вміщено при цьому клішу кольорової панорами міста Перемишля, що її для цього свята намалювали учень VIII кл. Р. Макар і учень VII кл. Мир. Гурко (стор. 8 і 9).

Особливою опікою дир. С. Шаха втішалося „тілесне виховання" молоді в Перемиській Гімназії. Зокрема заопікувався він заснованим ще за дир. Г. Цеглинського — проф. Іваном Мануляком в 1909 р. спортовим кружком учнів „Сянова Чайка", який від початку війни вже не мав ні одної своєї „чайки" для прогулянок по Сяні. Щоб обновити цей спортовий кружок, влаштував дир. С. Шах у 1934 р. в Перемишлі у 25-ту річницю заснування „Сянової Чайки" — Олімпійські Ігрища, а на почесного президента ігрищ запросив засновника „Сянової Чайки" проф. І. Мануляка та першого голову цього кружка д-ра мед. Андрія Кокодинського, лікаря в Коломиї, абітурієнта гімназії з 1911 р. Ігрища ці, одначе, відбулися на спортовій площі жидівського Т-ва „Гасмонеа", бо Перемишль не мав української спортової площі.

(Далі буде)

Увага! *Увага!*

Українці околиць Ню-Брансвік, Бавнд Брук, Перт Амбой, Картерет, Метачен, Сомерсет, Менвіл, Плейнфільдів, Піскатавей!

Відділ УККА в Ню Брансвік-Бавнд Брук, Н. Дж.

запрошує всіх на дуже важні

ГРОМАДСЬКІ ЗБОРИ

які відбудуться

в неділю, 18-го травня 1969 року

в залі Української Католицької Церкви

Гілден Стріт в Ню Брансвік, Н. Дж.

Початок о годині 5-ій по пол.

Редактор **ВАСИЛЬ КАЧМАР** — Голова Централі Товариства за Патріярхальний Устрій Української Католицької Церкви виголосить доповідь про: **„Сучасне положення Української Католицької Церкви, про справу Українського Католицького Патріярхату, про скликання Синоду Українських Католицьких Владик".**

Прийдім всі на Збори, щоб боронити справу встановлення Патріярхату Української Католицької Церкви і домагаймось прав признаних нам останнім Вселенським Собором.

ЛЕМКІВСЬКИЙ РЕСОРТ-ПАРК

- Лемківський Парк міститься в дуже гарних Кецкильських горах, тільки 50 миль від Ню Йорку, коло місточка **МОНРО, Н. Й.**, при дорозі 208, яка лучиться з дорогою ч. 17, і тільки три милі від Н. Й. Трувей, **Вихід ч. 16.**
- В Лемківському Парку є нововибудований басейн (свимінг пул) до купання, озеро для риболовлі, як також чистенькі кімнати.
- Вигляд і атмосфера наших Карпатських гір.
- Ціни на все дуже приступні.
- ПРИЇЖДЖАЙТЕ НА ВАКАЦІЇ.

За інформаціями, пишіть або телефонуйте на адресу:

LEMKO RESORT

P.O. Box 567 **Monroe, N.Y. 10950**

Tel.: Code (914) 783-1633

Михайло **ПОРАДА**, менаджер

71-ий ВІДДІЛ СУА і Т-ВО „РІДНА ШКОЛА" в ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж.

запрошують Шановне Громадянство на

ДЕНЬ МАТЕРІ

що відбудеться

в неділю, 18 травня 1969 р.

о год. 2:30 по пол.

у ВЕЛИКІЙ ЗАЛІ УНДОМУ

при 92 фліт вул. Джерзі Ситі, Н. Дж.

ПРОГРАМА У ВИКОНАННІ УЧНІВ ШКОЛИ УКРАЇНОЗНАВСТВА ПІД КЛИЧЕМ „ДІТИ МАТЕРЯМ".

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У США

МИСТЕЦЬКА КУРАТОРІЯ

ЗАСІДАННЯ З НАГОДИ

Виставки Карпатських Пейсажів маляра Омеляна Ліщинського

Доповідь — **Проф. ПЕТРО МЕГИК: „Українці-студенти Варшавської Академії Мистецтв".**

Після доповіді — дискусія та обмін враженнями.

Засідання відбудеться **в суботу, 17-го травня 1969 року о 6-ій год. веч.** в приміщенні **Академії, 206 В. 100 вул., Ню Йорк, Н. Й.**

Наукове Т-во ім. Шевченка в ЗСА

МОВОЗНАВЧА КОМІСІЯ

Наукова Конференція

відбудеться в **суботу, 17 травня 1969 р. о год. 5-ій веч. в залі НТШ, 302 Вест 13 вул. в Ню Йорку, Н. Й.**

ПРОГРАМА:

1. Відкриття.
2. **Проф. д-р П. КОВАЛІВ:** доповідь на тему „Деякі спірні питання з української синтакси словосполучень".

Вхід вільний! **Управа Мовознавчої Комісії НТШ**

НОВИЙ ТЕАТР
ДРАМА В. БОЙЧУКА
ГОЛОД
ПОСТАНОВКА
В. ЛИСНЯКА
УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ
ДІМ В НЬЮ ЙОРКУ
СУБОТА 17. ТРАВНЯ 1969. РОКУ
ГОД. 8. ВЕЧОРА
КВИТКИ: АРКА • ЕКО • СУРМА

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу Стейту Ровд Айленд

— влаштовує —

в неділю, 18-го травня 1969 року

о год. 2-ій по пол.

в залі **НАРОДНОГО ДОМУ**

в Cumberland, Mass., Manville Rd

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

На порядку нарад важні справи:

1. Відсвяткування 75-річного ювілею УНСоюзу,
2. Організаційна праця в ювілейнім році.

У зборах повинні узяти обов'язкову участь урядовці й членство та конвенційні делегати наступних Відділів:

Вунсакет — 206, 241; Менвил — 181; Провіденс — 78,177; Сентрал Фолс — 93; Тавнтон — 122.

За Окружну Управу:

Д. Василик, голова — **Ст. Бардачевський**, секретар — **Д. Лободяк**, касир

ДРАМАТИЧНИЙ ГУРТОК ПРИ ООЧСУ-СУМА в БРУКЛИНІ, Н. Й.

під мистецьким керівництвом **АЛЛИ ДАВИДЕНКО**

— відіграє —

в неділю, 18-го травня 1969 року

п'єсу **А. ЮРИНЯКА** на 5 дій з життя скитальців

„НА ДАЛЕКИХ ШЛЯХАХ"

в УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ ДОМІ

216 Grand Street, Brooklyn, N.Y.

Початок о год. 5-ій по пол. **Вступ $2.00**

Увага! *Увага!*

З'ЇЗД ЯВОРІВЩИНИ

ІНІЦІЯТИВНИЙ КОМІТЕТ ЯВОРІВЩИНИ

має шану запросити всіх колишніх **Жителів Яворівщини** і бувших Учителів і Учнів всіх шкіл міста Яворова на

З'ЇЗД ЯВОРІВЩИНИ

в СУБОТУ і НЕДІЛЮ,

14-го і 15-го червня 1969 р. на Оселі УНС „Союзівка"

КЕРГОНКСОН, Н. Й.

як також Земляків суміжних повітів і Посяння.

З'їзд відмітить 600-ліття Яворова, 350-ліття монастиря Василіянок, 60-ліття української приватної гімназії УПТ ім. Осипа Маковея і 50-ліття відродження Української Держави — багатою виставкою світлин, мистецьких картин і вишивок.

ПРОГРАМА З'ЇЗДУ

Субота, 14-го червня 1969 р.

Реєстрація від год. 10 рано.

Ділова частина год. 2-6 по пол.

1. Відкриття
2. Звіт Ініціятивного Комітету
3. Вибір Комітету Яворівщини
4. Вибір Редакційної Колегії Альманаху.
5. Доповідь — Середньовічний Яворів.

БЕНКЕТ — від год. 7-9 вечора. (**Усні і письменні привіти**).

Тостмайстер — **адвокат Роман Гуглевич.**

МИСТЕЦЬКА ПРОГРАМА:

1. Деклямація учениці **Оленки Шумилович.**
2. Скрипкове сольо — **Адріян Британ.**
3. Виступ мужеського квартету **„Каравана".** Мистецький керівник **Богдан Бемко.** Фортепіяновий провід **Марійка Геча.** Конферансьє і аранжер на забаві **Мирон Гентиш.**

По бенкеті — **ЗАБАВА з ТАНЦЯМИ.**

Неділя, 15-го червня 1969 р.

1. 8-9 год. — Сніданок.
2. 9-10 год. — Читана Служба Божа і Панахида за полеглих і усопших. Відправить о. монс. **Василь Середович** і о. **сов. В. Данилів.**
3. 10:30 — Спільна знимка.
4. 11-2 год. — Спільний обід і закриття З'їзду.

Просимо привезти зі собою на **виставку світлини і вишивки.**

Нічліги замовляти в Управі Союзівки на **адресу**:

"SOYUZIVKA"

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATIONN ESTATE

Kerhonkson, N.Y. 12446

Приїжджайте всі з дітьми і внуками

ЗА ІНІЦІЯТИВНИЙ КОМІТЕТ:

Інж. Ст. Кульчицький - Ст. Масюк - Інж. Ів. Карамбура

Дальші зголошення на З'їзд проситься присилати на адресу секретаря:

Ірена Ванчицька, 2212 Brown St., Philadelphia, Pa. 19130

Володимир Цісик і його дві дочки

Явище „мистецьких родин" відоме у широкому світі, відоме й у нашій американсько-українській громаді. Закохані в якомусь роді мистецтва батьки стараються передати той сентимент дітям, на яких мусить діяти відповідна хатня атмосфера, — діти одідичують по батьках таланти, — защеплене дітям змалку початкове знання даного мистецтва облегшує їм дальшу фахову освіту, — пішовши по лінії батьківських мистецьких зацікавлень, діти знаходять велику допомогу від батьків, а спільна мистецька праця тісніше пов'язує родину. І це стосується різних родів мистецтва. В американсько-українській громаді існують такі мистецькі родини в ділянках малярства, музики і співу.

В неділю 18 травня виступить в Українському Інституті Америки в Ню Йорку ціла мистецька родина Цісиків. Це, властиво, вечір батька, скрипаля-віртуоза й педагога Володимира Цісика, який 30 років тому давав свій перший ціловечірний концерт у Львові. Але акомпаніює йому дочка Марійка, яка вже є самостійним мистцем, бо вже рік тому дістала ступінь магістра у високій музичній школі Джуліярда в Ню Йорку й тепер підготовляється до докторату з музики в Корнель-університеті в Ітаці, де вже стала асистенткою фортепіянової кляси. А в першій точці програми, у Концерті д-моль Баха, партію другої скрипки виконує молодша донька мистця, Квітка Цісик, яка дивувала глядачів „Попелюшки", твору Роми Приймы, своїм танечним хистом і на недавньому виступі скрипкової оркестри Володимира Цісика на Літературно - мистецькому Ярмарку в Ню Йорку пишно займала перше місце — концертмайстра.

Всі українські музики мусять поєднювати відданість своєму інструментові з заробітковою педагогічною працею. За кожним виступом згаданої скрипкової оркестри слухачі мусять подивляти величезну працю, хист і терпеливість того музики-педагога, який вмів з малят і молодих хлопців та дівчат створити такий ансамбль, що здатний грати твори Римського-Корсакова і Вагнера. І треба подивляти та глибоко шанувати того музику, який все ще має настрій і знаходить час — сам вглиблюватись, вправляти і підготовлятись до власного індивідуального концерту. На програму недільного концерту складуться твори, крім згаданого Баха, Сен-Сена, Барвінського, Коса-Анатольського, Ревуцького, Лятошинського, Шиманського і Крайслера. Спонзором концерту є Літературно-мистецький Клюб в Ню Йорку.

Скрипка — надзвичайно ніжний, делікатний струнний інструмент. Вона й вимагає відповідної атмосфери. Вол. Цісик виступає виключно для української публіки, здебільша з українською програмою, і тому обрав для свого концерту камерні рамці. Недільний концерт Володимира Цісика в Українському Інституті Америки буде й культурно-товариською імпрезою: українська громада дістане нагоду вшанувати його самого з його 30-річним ювілеєм мистецької праці — та всю його мистецьку родину.

І. К-н.

Померла відома громадянка сл. п. Анастасія Сімків-Кочан

Ґрент Гейвен, Мич. — У міському шпиталі після довгої і важкої недуги померла 12 травня відома громадянка сл. п. Анастасія Кочан, з дому Сімків, народжена 1897 р. в Калуші, в Україні. До ЗСА прибула у 1930 р. з мужем Осипом Кочаном, активним громадським діячем, який помер в 1964 р. Обоє були захоплені українським мистецтвом та зібрали велику бібліотеку, картинну ґалерію, пам'ятки української культури тощо. По смерті мужа сл. п. Анастасія Сімків-Кочан жила з доньками. Осиротила Наталку Морісон з двома донечками з Ґрент Гейвен, Мич. та Софію Гомтич з чоловіком і трьома дітьми у Парижі, у Франції. Панахида відбудеться 15-го травня о 8-ій г. вечора в похоронному заведені С. Яреми, похорон у п'ятницю 16 о 10 год. з того ж заведення до Бавнд Бруку. Сл. п.

Український Літературно Мистецький Клюб Ню Йорк 149-2

● З Літературно-мистецького Клюбу в Ню Йорку повідомляють, що в п'ятницю 16 травня ц. р. відбудеться там вечір, в першій частині якого виступлять Світляна Тонкошкур, сопрано, в супроводі Евгенії Вольц, та Юрій Стицина — пяніст. В другій частині вечора Нестор Пінковський доповідатиме про „Країну старинної цивілізації Інків" з численними ілюстраційними прозірками. Початок о год. 8-ій веч.

Замість квітів на свіжу могилу Президента Головної Ради Наукових Товариств ім. Шевченка і Голови НТШ в ЗСА

сл. п.

проф. д-ра **РОМАНА СМАЛЬ-СТОЦЬКОГО**

складає 100.00 (сто) долярів на цілі НТШ в ЗСА

Ню Йорк, Н. Й. — Дорота **КУЛЬЧИЦЬКА**

THE UKRAINIAN ACADEMY OF ARTS AND SCIENCES IN THE U.S.

SEVENTH ANNUAL CONFERENCE OF HISTORIANS AND SOCIAL SCIENTISTS

May 24 and 25, 1969

STUDIES OF THE UKRAINIAN ETHNIC GROUP IN THE UNITED STATES AND THE HISTORY OF AMERICAN-UKRAINIAN RELATIONS

Saturday, May 24, 1969

1:30 P.M.

Professor OLEXANDER OHLOBLYN (Chairman of Historical Section of Academy): Opening address.

First Session: 2:00 P.M.

Professor PHILIP E. MOSELY (Columbia University): Chairman

Mr. CONSTANTINE WARVARIV (U.S. Department of State): "America and the Ukrainian National Cause, 1917-1920"

Professor JOHN T. VON DER HEIDE (Drew University): Commentator

Second Session: 4:00 P.M.

Professor TARAS HUNCZAK (Rutgers University): Chairman.

Professor WASYL HALICH (Wisconsin State College of Superior, emiritus): "The Ukrainian Americans: Early Strugglee, Personal and Institutional (1885-1915)"

Mr. PAUL MAGOCSI (Princeton University): Commentator.

•

The Conference will be held at

The Ukrainian Academy of Arts and Sciences in the U.S. 206 West 100th Street New York, N.Y.

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК у США

СЬОМА РІЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ ІСТОРИКІВ ТА СУСПІЛЬСТВОЗНАВЦІВ

24-го і 25-го травня 1969

ДОСЛІДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ІМІҐРАЦІЇ У СПОЛУЧЕНИХ ШТАТАХ ТА ІСТОРІЯ АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКИХ СТОСУНКІВ

Неділя, 25 травня 1969

Перша сесія: 2:00 дня

Професор ОМЕЛЯН ПРІЦАК (Гарвардський університет): Голова.

Професор ВАСИЛЬ МАРКУСЬ (Лойольський університет, Чикаґо): „Огляд праць та проблеми дослідження історії української іміґрації в Америці"

Професор ЛЮБОМИР ВИНАР (Боулінґ Ґрін, Университет Штату Огайо): Коментатор.

Друга сесія: 3:30 дня

Професор МАРТА БОГАЧЕВСЬКА-ХОМЯК (Мангаттанвил Коледж): Голова.

Професор ВСЕВОЛОД ІСАІВ (Віндсорський Університет, Канада): „Українсько-американське суспільство з соціологічної точки погляду".

Професор ВОЛОДИМИР НАГІРНИЙ (Гантер Коледж): Коментатор.

Третя сесія: 5:00 дня

Професор ІВАН Л. РУДНИЦЬКИЙ (Американський Університет): Голова:

Доктор БОГДАН ЦИМБАЛІСТИЙ: „На перехресті двох культур".

Мґр. ВОЛОДИМИР ОДАЙНИК (Колюмбійський Університет): Коментатор.

Ділова нарада: 7:30 веч.

Ділова нарада істориків та суспільствознавців.

Доповідатимуть професори — **ОМЕЛЯН ПРІЦАК, ЛЮБОМИР ВИНАР та ІВАН Л. РУДНИЦЬКИЙ.**

•

Конференція відбудеться в приміщенні Академії: 206 Вест 100-та вул., Ню Йорк, Н. Й.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ КЛЮБ в НЮ ЙОРКУ

ЗАЛЯ УКРАЇНСЬКОГО ІНСТИТУТУ АМЕРИКИ в НЮ ЙОРКУ, Н. Й.

2 Схід 79-та вулиця

НЕДІЛЯ, 18-го ТРАВНЯ 1969 Р. **ГОД. 7-ма ВЕЧ.**

КОНЦЕРТ

ВОЛОДИМИР ЦІСИК — скрипка

МАРІЯ ЦІСИК — акомпаніямент

В програмі: Бах, Сен Сан, Барвінський, Кос-Анатольський, Ревуцький, Лятошинський, Шимановскі, Крайслер.

В концерті Баха, партію 2-ої скрипки виконає **КВІТКА ЦІСИК.**

83-ий ВІДДІЛ СУА в НЮ ЙОРКУ, Н. Й.

запрошує все Українське Громадянство на доповідь

д-ра Богдана Цимбалістого

„УКРАЇНСЬКА МОЛОДЬ ПІД ВПЛИВОМ ДВОХ КУЛЬТУР"

яка відбудеться

у вівторок, 20-го травня 1969 року

о год. 7:30 вечора

в Українському Народному Домі в Ню Йорку кім. ч. 22

Неділя, 18-го травня 1969 року **Год. 3-тя по пол.**

На стадіоні Темпел Університету

2800 Cheltenham Avenue, Philadelphia, Pa.

„ТРИЗУБ" — „ІНТЕР"

Філядельфія — Ню Йорк

ФУТБОЛЬНІ ЗМАГАННЯ ЗА МИСТЕЦТВО А. Ф. ЛІҐИ

Українська Православна Федеральна Кредитівка

повідомляє Українське Громадянство, що

з днем 15-го травня 1969 року

ВІДЧИНИЛА СВОЮ

допоміжну канцелярію

під ч. 77 Сант Маркс Плейс (8 вул.)

в Ню Йорку

в приміщенні адвоката п. Романа Олесницького

Телефон (212) 254-7490

Урядові години:

понеділок і субота від 10-ої до 3-ої по пол.;

п'ятниця від 6 до 8 веч.

ДИРЕКЦІЯ КРЕДИТІВКИ

(Просимо вирізати і заховати)

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що в понеділок, 12-го травня 1969 р. по довгій і важкій недузі упокоїлась в Бозі, в Ґрейт Гейвен, Міш.,

наша Найдорожча МАМА і БАБУНЯ

БЛ. П.

АНАСТАЗІЯ КОЧАН

з дому СІМКІВ

народжена 1897 р. в Калуші, Україна.

ПАНАХИДА в четвер, 15-го травня 1969 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні П. Яреми при 129 Схід 7-ма вул. в Ню Йорку.

ПОХОРОН в п'ятницю, 16-го травня 1969 р. о год. 9-ій ранку з того ж похоронного заведення на Український Православний Цвинтар в Бавнд Бруку, Н. Дж.

В глибокому смутку:

доньки: **НАТАЛІЯ МОРІСОН** з донькою і сином
СОФІЯ ГОМТИЧ з чоловіком і 3-ма дітьми

•

Згідно з волею Покійної, проситься замість квітів, складати пожертви на народні цілі

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

Владика Іов і Владика Андрій посвятили наріжний камінь під пам'ятник Тарасові Шевченкові

(Закінчення зі стор. 1-ої.)

нями України за свою самостійність і незалежність із такими ж змаганнями арґентинського народу, доки він став господарем у власній хаті — у власній державі. Директор культури міського уряду Буенос Айресу П. Р. Т. Фрейкси підкреслив у промові високі мистецькі вартості творів Т. Шевченка та його універсальність для всього людства, у тому й для арґентинського народу. Свято, розпочате арґентинським й українським гимнами, що їх співали всі зібрані, закінчилось могутнім співом „Заповіту". Учасники свята мали на грудях синьо-жовті стяжки з портретом Т. Шевченка і написами еспанською мовою: „Пам'ятник Тарасові Шевченкові. Закон 17. 380. Роки 1814-1861. Посвячення Наріжного Каменя. „Буенос Айрес. 27. 4. 1969". З нагоди свята учасники жертвували на пам'ятник, в тому числі й гості-арґентинці, а один із невідомих добродіїв, який не забажав назвати свого прізвища, передав на тій же площі 100.000 арґ. пезів на будову пам'ятника Кобзареві.

Увечорі в залі колеґії Сан Хозе відбулась Шевченківська академія, на якій, між іншими, виступав з яскравою промовою член Арґентинської Академії Літератури проф. д-р Анхель И. Батістесса, українською мовою промовляв І. Чарнецький. Відбулась успішна мистецька програма. Пам'ятник Тарасові Шевченкові в Буенос Айресі, зокрема посвячення наріжного каменя в парку Палермо, було об'єктом уваги столичної преси, радіо й телевізії. Збірка на будову пам'ятника триває і її треба приспішити, ще перед вигасненням урядового реченця воздвигнення монументу. Тому Комітет пам'ятника Т. Шевченкові в Арґентині сподівається активнішої фінансової допомоги від українців з країн із високим життьовим рівнем. Українці в Арґентині і з інших країн Південної Америки жертвують щиро, але місцева валюта має дуже обмежену вартість. Місцевий тижневик „Наш Клич" з 8 травня помістив репортаж з посвячення наріжного каменя, ілюстрований багатьма фотознімками.

НЕВЕСЕЛИЙ ЮВІЛЕЙ

(Закінчення зі стор. 2-ій)

р.: багато партій не пошлють своїх делеґатів на це віче.

„Український Історичний Журнал" (Київ, березень. 1969 р.) згадує, що заснований у Москві Комінтерн послав „перші слова привіту" комуністам України, де, як сказано в тому привіті, „робітники й найбідніші селяни борються до переможного кінця за радянську республіку".

Причину такої уваги Комінтерну до України легко зрозуміти: Москва хотіла тоді перекинути збаламучені комуністичною пропаґандою війська отаманів Григорієва і Махна через Румунію на Угорщину, де комуністи захопили владу. Окрім того, Україна була до зарізу потрібна Москві як джерело постачання. Тоді писав Ленін до комісара Шліхтера, посланого грабувати українських селян: „Коли не довезете до 1 травня або найдалі до 1 червня 50 мільйонів пудів збіжжя, то ми всі виздихаємо" („околєєм").

Однак, надії запалити в Европі пожежу большевицької революції українськими силами не здійснились. Григоріїв і Махно не пішли на Угорщину, а підняли повстання проти московських окупантів. Отже, лише грабуванням українського селянства уряд Леніна міг задовольнити потреби Московщини. В Росії скасовано тоді „комітети бідноти", що збирали харчові запаси з селян, але в Україні большевики завели „комітети незаможних селян", що мали збирати харчові продукти для вивозу в Московщину.

Через 50 років бачимо, як розвіялися мрії засновників Комінтерну про світову комуністичну революцію і про створення світової пролетарської держави. Замість миру між „братськими партіями", комуністичні уряди Китаю і Росії брязкають зброєю і загрожують взаємно знищенням. Між народами, що попали під опіку Москви, росте ненависть до гнобителів, що доходить до збройного спротиву, як це сталося на Угорщині в 1956 році.

В цих обставинах не диво, що 50-ліття створення Комінтерну зустрінули в багатьох компартіях з повною байдужістю: Комінтерн був в історії комуністичного руху великою невдачею.

П. А.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

СУБОТА, 17-го ТРАВНЯ 1969 р.

ПЛАЙНФІЛД, Н. Дж. Місячні збори Т-ва І. Франка — 372 о год. 7:30 веч. при 210 Чорч стр. в Ігол Гал. Проситься чл. прибути. — Софія Лонишин.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Місячні збори Б-ва св. Юрія — 239 Відд. від год. 3:30 до 4:30 по пол. в Укр. Амер. Горож. Домі при 847 N. Franklin St. — Д-р В. Галан, предс., М. Ковальчук, секр.

НЕДІЛЯ, 18-го ТРАВНЯ 1969 р.

ЧИКАГО, Ілл. Річні загальні збори 423-го Відд. о год. 12 дня в приміщенні домівки Відділу при 2435 В. Чикаго вул. Проситься членство прибути. — Управа.

БЕТЛЕГЕМ, Па. Звичайні місячні збори Б-ва св. Димитрія — 288 Відд., о год. 12:30 по пол. в Укр. Амер. Гор. Клюбі, 817 Линн Аве. Проситься чл. прибути і вирівняти залеглі вкладки. Д. Мушастий, секр.

ПАССЕЙК, Н. Дж. Місячні збори 42-го Відділу ім. Т. Шевченка о год. 2 по пол. в УНДомі при 237 Hope Ave. Проситься чл. вплачувати чл. вкладки на час. В. Марунчак, рекр. секр.

КАРТЕРЕТ, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Запор. Січ 342 Відд. о год. 1:30 по пол. в кляєі ч. 2 при церкві св. Димитрія. Просимо чл. вирівняти свою заборгованість. — Секретар.

БРИДЖПОРТ, Конн. Збори Т-ва Укр. Січ — 59 Відд. о год. 2-ій по пол. в УНДомі при 500 Галлет вул. Проситься чл. вирівняти залеглі вкладки. — Управа.

Відділи УНСоюзу Басейну Твердого Вугілля!

В неділю, 18-го травня 1969 р.
в год. 2:00 по полудні
в залі
УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ
при 303 N. Shamokin St., Shamokin, Pa.

— відбудуться —

НАДЗВИЧАЙНІ ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

в яких повинні взяти участь Урядовці, Конвенційні Делеґати та Представники наступних Відділів УНСоюзу:

Бервик 164, 333; Централія 90; Колдейл 201; Фреквил 242, 382; Фріленд 429; Гезлетон 85; 314; Магоної Ситі 305; Магоної Плейн 365; Мек Аду 7; Майнерсвил 78, 265; Мт. Кармел 2; Нортгумберленд 357; Шамокін 1; Шенандоаг 98; Ст. Клер 9, 31, 228.

В ПРОГРАМІ:

Завершення плянів святкування 75-ліття УНС:

1. **Шамокін — субота 31-го травня 1969 р.**
   3 по пол. — Відкриття Пам'ятника Піонерам
   6 по пол. — Ювілейний Бенкет.
2. **Лейквуд Парк, Барнесвіл, Па.**
   Неділя, 1-го червня 1969 р.
   Цілоденний Фестиваль.

Ювілейна промова: **Дост. Реймонд Бродерік**, заст. губернатора Пенсильвенії

У Зборах візьме участь:

Йосип Лисогір
головний предсідник УНСоюзу

До участи в Зборах запрошені також всі Члени УНСоюзу та широкий загал Українського Громадянства цілої околиці.

Г. СЛОВІК	**М. ГЕНТОШ**	**С. МАЗУР**
секретар	голова ОК	містоголова

ТАМ, ДЕ НАРОДИВСЯ УНСОЮЗ

Український Народний Союз з нагоди 75-річчя

— презентує —

ДВО-ДЕННУ ПРОГРАМУ СВЯТКУВАНЬ

в Шамокіні, Па. — серці Округи Твердого Вугілля і місці народин УНСоюзу

ПРОГРАМА

СУБОТА, 31-го ТРАВНЯ 1969

3-тя по пол.
Служба Божа і Панахида за Українських Піонерів і померлих Членів УНСоюзу.
Укр. Кат. Церква Преображення Господнього
301 N. Shamokin Street

4-та по пол.
Відкриття Пам'ятника Українським Піонерам, які заснували УНСоюз в Anthracite Valley в Пенсильвенії.

5-та по пол.
ПРИЙНЯТТЯ:
Церковна заля
Український Клюб Б-ва
Заля Американського Леґіону
Готель James Madison

6-та по пол.
БЕНКЕТ
Заля Американського Леґіону
Independence Street

БЕНКЕТ

СУБОТА, 31-го ТРАВНЯ 1969

Гимни: Американський, Канадійський, Український —
Марія Лисогір — сопрано
Молитва — **о. Юрій Дубицький**, парох Укр. Кат. Церкви.
Відкриття і представлення майстра церемонії — **Йосип Лисогір**, головний предсідник УНСоюзу
Майстер церемонії —
Петро Пуцило, головний касир УНСоюзу
Привіти — Майор міста Шамокін
Обід
Представлення почесних гостей
Українські танцюристи
Чоловічий хор Лігай Валлей
Головна промова в анг. мові —
Михайло Кічок
Марія Лисогір — сольоспів
Головна промова в укр. мові —
Степан Куропась, заступник головного предсідника УНС

НЕДІЛЯ, 1-го ЧЕРВНЯ 1969
Lakewood Park, Pa.
State Highway No. 54
(близ. Маганой Ситі)

1-ше червня — проголошення губернатором Шейфером, Днем Українського Народного Союзу в Пенсильвенії.

Перед полуднем
Церковні Богослужби
в Католицькій і Православній Церквах

2:30 по пол.
КОНЦЕРТ
Дівочий хор з Торонта „Веснівка"
Чоловічий хор Лігай Веллі
Українські народні танки під кер. **Осеченка**
Ювілейна промова — заступник губернатора стейту Пенсильвенія **дос. Реймонд Брадерік**

5 до 9 веч.
ЗАБАВА
Оркестра Віллі Урбан

Програма святкувань буде передавана „живо" з Лейквуд Парк через станцію WMBT Shenandoah, Pa.

J. KENNEDY STADIUM Dey St. & Harrison Ave. HARRISON, N.J.	**ФУТБОЛЬНІ ЗМАГАННЯ ЗА МИСТЕЦТВО АМЕРИКАНСЬКОЇ ФУТБОЛЬНОЇ ЛІҐИ**	**НЕДІЛЯ,** **18-го ТРАВНЯ 1969** **Год. 2:30 по пол.**

УСТ „Чорном. Січ" — Дартс

Нюарк — **Вашинґтон**

Передзмаг год. 1-ша по пол.

УСТ „Чорном. Січ" виступить до цих змагань в скріпленому складі.

Дартс, Вашинґтон не програли ще досі жадних змагань

ТАРЗАН, Ч. 6182. Тарз ан розглядає незнайомих.

Я нарахував шістьох чоловіків там вдолині. Ти краще ходи й подивись!

Ходім подивитись!

Бачу чотирьох великих автохтонів — двох інших мужчин в шеломах, які подобають на чужинців!